

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

776. MEDDELELSE

NR. 12. 24. MARTS 1966

*A. Forsøgsresultater: Fra Fællesudvalget for
Prøvedyrkning af Køkkenurter.*

Sorts- og stammeforsøg med overvintrede spidskål til kold bæk og til friland, 1963-65

Prøvedyrkning nr. 186 og 187.

Bænkespidskålene er tjenlige fra sidst i maj, begyndelsen af juni, og de tidlige frilandsspidskål fra begyndelsen af juni, hvorefter de afløses af de middeltidlige i begyndelsen af juli.

Til kold bæk var der indsendt 13 stammer, hvoraf 5 blev udskudt efter ét års afprøvning, da de var for sene og for uens til formålet. Til friland var der indsendt 20 stammer, heraf 10 tidlige og 10 middeltidlige.

Både bænke- og frilandforsøgene er gennemført følgende steder: statens forsøgsstation, Spangsbjerg, Esbjerg, gartneriejerne Harald og Helge Knudsen, Slaglille, Sorø, gartneriejer Hans Hansen, Humlehøj, Sønderborg og hos gartner Verner Pedersen, forsorgscentret, Vodskov.

Forsøgene blev sået i bæk i 2. uge af september eller i hus i 3.-4. uge af september. På nogle af forsøgsstederne prikledes de derefter i begyndelsen af oktober i bæk i hus på afstandene 8×8 cm og overvintrede på stedet. På de øvrige steder priklepottedes de i oktober og overvintrede i bænke i kolde huse.

Udplantningsafstanden var i bæk omkring 35 × 40 cm, med 3-4 fællesparceller af ét vindue. Der blev plantet ud i bæk fra sidst i marts til begyndelsen af april. På friland er der plantet i begyndelsen af april med afstan-

dene 60 × 40-50 cm og 3-4 fællesparceller á 20-40 planter.

Forsøgenes resultater fremgår af omstående tabeller og er udtrykt ved karakterer, målinger og vejninger.

A. Kold bæk

Karaktererne er givet efter skalaen 10-1, hvor 10 er det bedste, største, tidligste, mørkeste i farve etc. og er gennemsnit af 7 forsøg. Målene er gennemsnit af 3 forsøg, og variationen er ikke stor.

Tidlighedsberegning. Foruden tidlighedskarakteren er i talmaterialet anført, hvor stor en del af samtlige hoveder, der er høstet i 1., 2. og sidste trediedel af den samlede skæreperiode. Kålene er skåret efter salgstjenlighed, d.v.s. når de har nået en rimelig størrelse og fasthed. Samtidig er vægt, sortering og skæredato noteret.

1. periode omfatter hovedsagelig sidste uge af maj og første uge af juni. 2. periode omfatter nærmest 2. uge af juni og 3. periode, 3. uge af juni. I det beregnede tidlighedstal er 3. periode udeladt, da de tidligste frilandsspidskål i forsøgene begynder at kunne skæres i midten af bænkkålernes 2. periode.

Udbytteopgørelsen er gennemsnit af alle 8

forsøg. De skårne hoveder er sorteret i I. og II. sortering samt frasorterede, ligesom syge, manglende m.v. er noteret. Hovederne er vejlet i sorteringerne.

B. Friland. Tidlige og middeltidlige

Karaktererne er gennemsnit af 7 forsøg. Tidlige og middeltidlige er bedømt hver for sig, når de var tjenlige. *Målene* er gennemsnit af 3 forsøg.

Udbytteopgørelsen er gennemsnit af 6 forsøg for de tidlige og af 4 for de middeltidlige, idet kun de bedste forsøg er medtaget. Både planteantal og kg-udbyttet har været tilfredsstillende.

Tidlighedsberegninger. Ligesom for bænkeholdet er der beregnet 3 tidlighedsperioder, så man kan se, hvorledes høsten fordeler sig for de enkelte stammer. Selv om tidlighed som sådan ikke er et krav til de middeltidlige, er der alligevel beregnet periodetal for disse, bl.a. for at man direkte kan sammenligne de to hold. Der er ikke alene brug for de helt tidlige til at afløse bænkkålene, men også for lidt senere kål i første gruppe. I den middeltidlige gruppe er der ikke beregnet et tidlighedstal, men der er anerkendt stammer i både den »tidlige og i den sene ende« af gruppen, da der bør være mulighed for jævn forsyning af markedet fra samme dyrkningshold. D.v.s. at selv om der er anerkendt 5 stammer af samme sort, Wakefield, (som er meget »rummelig«), er de af vidt forskellig tidlighed.

For det tidlige hold omfatter 1. periode tiden fra 10.-25. juni (de forskellige steder og år), *2. periode* fra 15.-28. juni og *3. periode* fra 22. juni til 15. juli.

For det middeltidlige hold omfatter 1. periode tiden fra 1.-10. juli (de forskellige forsøgssteder og år), *2. periode* fra 9.-19. juli og *3. periode* fra 13.-23. juli.

Værdital. For at klassificere stammerne er der tillagt de væsentlige egenskaber vægt efter betydning i fire værdital: Udbyttet, dyrkningsværdital, tidlighedstal og kvalitetstal. Summen af disse 4 værdital danner grundlag

for anerkendelse af følgende sorter og stammer som får ret til at vedføje P 65 til navnet.

De anerkendte stammer

A. Til kold bæk

Løbe nr. 41. Erstling, Toftø P 54, P 55, P 65. Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Danske Landboforeningers Frøforsyning. Er en meget ensartet, middelkraftig spidskål med få, men store blade, store, lidt korte, brede hoveder og god lukning. Den er tidlig og giver en høj procent I. sortering af fin kvalitet. Er tillige anerkendt til kold bæk og tidlig frilandsbrug som P 54, P 55 og P 65.

Løbe nr. 42. Erstling, Tagenshus P 65. Ejer: A. Hansens Frøhandel, Kastrup. Er en meget ensartet, middelkraftig spidskål med få, men store yderblade, store, ret brede hoveder og god lukning. Den er meget tidlig og giver en særdeles høj procent I. sortering af ret god kvalitet.

Løbe nr. 47. Erstling, 341, Ny Munkegård P 65. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Taastrup. Er en meget ensartet, ret kraftig spidskål med ret få, store yderblade, store ret brede hoveder og fin lukning. Den er tidlig og giver en særdeles høj procent I. sortering af fin kvalitet.

Løbe nr. 49. Primavera, 428, Ny Munkegård P 54, P 65. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Taastrup. Er en særdeles ensartet, middelkraftig spidskål med ret få, ret store, korte, lyst grønne yderblade med fremtrædende lyse hovednerver. Hovederne er ret store, ret korte og brede ved basis og med meget fin lukning. Den er særdeles tidlig og giver en særdeles høj procent I. sortering af ret god kvalitet.

Er tillige anerkendt til samme formål som P 54, samt til tidlig frilandsbrug som P 65.

B. Til frilandsbrug, tidlige

Løbe nr. 51. Erstling, 447, Toftø P 54, P 55, P 65. Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger & Danske Landboforeningers Frøforsyning. Er en meget ensartet, middelkraftig spidskål med få (3-6) yderblade og store,

oprette, lidt korte hoveder og fin lukning. Den er særdeles tidlig og giver en meget høj procent I. sortering af god kvalitet. Er tillige anerkendt til kold bæk som P 54 samt til tidlig brug på friland efter overvintring som P 55.

Løbe nr. 52. Erstling, 51, B, Ny Munkegård P 55, P 65. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Taastrup. Er en meget ensartet, middelkraftig spidskål med ret få (5-7) godt omfattende yderblade og ret store, lange, oprette hoveder og fin lukning. Den er ret tidlig og giver en meget høj procent I. sortering af god kvalitet. Er tillige anerkendt til tidlig brug efter ovenvintring som P 55 og til tidlig brug efter forårsudsæd som P 55. Begge dele på friland.

Løbe nr. 57. Erstling, 341, Ny Munkegård P 65. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Taastrup. Er en meget ensartet, ret kraftig spidskål med ret få (5-7), store yderblade, store, ret brede hoveder og fin lukning. Den er meget tidlig og giver en meget høj procent I. sortering af god kvalitet. Er tillige anerkendt til kold bæk efter overvintring som P 65.

Løbe nr. 58. Erstling, Toftø P 54, P 65. Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger & Danske Landboforeningers Frøforsyning. Er en meget ensartet, middelkraftig spidskål med ret få (5-7), ret store yderblade og ret store, lidt korte hoveder og fin lukning. Den er meget tidlig og giver en meget høj procent I. sortering af fin kvalitet. Er tillige anerkendt til kold bæk efter overvintring som P 54.

Løbe nr. 60. Primavera, 428, Ny Munkegård P 54, P 65. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Taastrup. Er en meget ensartet, middelkraftig spidskål med ret få (5-7), ret store, ret korte, lyst grønne yderblade med fremtrædende lyse hovedner. Hovederne er store, ret korte, og brede ved basis. Lukningen er fin. Den er særdeles tidlig og giver en meget høj procent I. sortering af ret god kvalitet. Er tillige anerkendt til tidlig brug i bæk efter overvintring som P 54 og P 65.

C. Til frilandsbrug, middeltidlige

Løbe nr. 61. Wakefield, Hunderup P 55, P 65. Ejer: A/S L. Dæhnfeldt, Odense. Er en meget

ensartet, kraftig spidskål med store yderblade. Hovederne er forholdsvis høje og ret slanke, glatte og med fin lukning. Stammen er middeltidligt til ret sent udviklet og giver en meget høj procent I. sortering af fin kvalitet. Er tillige anerkendt til forårsudsæd, middeltidlige gruppe som P 55.

Løbe nr. 62. Wakefield, 153, Ny Munkegård P 65. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Taastrup. Er en ret ensartet, middelkraftig spidskål med ret korte hoveder, der er ret brede ved basis. Lukningen er god. Stammen er næsttidligst udviklet af de anerkendte middeltidlige stammer og giver en meget høj procent I. sortering af fin kvalitet.

Løbe nr. 65. Wakefield, 422, Ny Munkegård P 55, P 65. Ejer: J. E. Ohlsens Enke, Taastrup. Er en ensartet, middelkraftig spidskål med ret få yderblade og forholdsvis høje, ret slanke hoveder med god lukning. Stammen er den tidligste af de anerkendte i den middeltidlige gruppe. Den giver en meget høj procent I. sortering af ret god kvalitet. Er tillige anerkendt til samme formål som P 55.

Løbe nr. 68. Wakefield, Toftø P 55, P 65. Ejer: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger & Danske Landboforeningers Frøforsyning. Er en ensartet, meget kraftig spidskål med store yderblade. Hovederne er store, og brede ved basis. Lukningen er god. Stammen hører til de seneste i den middeltidlige gruppe. Den har givet et særdeles stort udbytte og har en meget høj procent I. sortering af god kvalitet. Er tillige anerkendt til forårsudsæd i den middeltidlige gruppe som P 55.

Løbe nr. 70. Wakefield, Tagenshus P 55, P 65. Ejer: A. Hansens Frøhandel, Kastrup. Er en ret ensartet, kraftig spidskål med ret store yderblade. Hovederne er store, glatte, ret korte og ret brede ved basis. Lukningen er god. Stammen er middeltidligt til ret sent udviklet, men tåler at stå ret længe uden at revne. Den har givet et særdeles stort udbytte og har en særdeles høj procent I. sortering af fin kvalitet. Er tillige anerkendt til samme formål som P 55, samt til forårsudsæd i den middeltidlige gruppe som P 55.

En kort beretning trykkes i Årbog for Gartneri 1965. Den kan fås i særtryk som 46. beretning fra Fællesudvalget for Prøvedyrkning af Køkkenurter. Det samlede talmateriale in-

clusive pointsformler til værditalberegningen kan i duplikeret form rekvireres fra Fællesudvalgets kontor i Ågård, så længe oplag haves.

Prøvedyrkning nr. 186 og 187

Forsøgenes hovedresultater for de anerkendte stammer

	Kold bæk				Friland, tidlige					Friland, middeltidlige				
	stamme nr.				stamme nr.					stamme nr.				
	41	42	47	49	51	52	57	58	60	61	62	65	68	70
<i>Karakterer:</i>														
Ensartethed i type	6,6	6,7	6,9	7,6	7,3	7,1	7,9	7,3	7,4	7,7	6,2	7,0	6,8	6,2
Vækstkraft	7,0	6,3	7,3	7,1	6,6	7,0	7,3	6,7	6,9	8,0	6,5	6,8	9,2	8,3
Hovedstørrelse	7,0	7,0	6,7	8,1	7,6	6,4	7,3	6,7	7,9	6,7	6,5	7,2	6,8	6,8
Hovedfasthed	7,9	6,9	6,7	8,1	8,0	6,5	7,7	7,5	7,8	6,7	8,2	8,2	7,2	8,2
Lukning	6,9	7,0	7,4	8,2	7,8	7,8	7,8	8,2	7,8	7,7	7,2	6,8	6,8	7,0
Hovedfarve	6,7	6,0	6,3	5,1	6,0	6,5	6,3	7,5	5,8	6,8	6,8	5,2	7,0	7,2
Tidlighed	7,7	8,1	7,1	9,1	9,3	7,0	7,8	7,7	9,8	5,8	8,3	8,3	6,3	5,8
Værdi som handelsvare	7,7	7,4	6,6	7,9	8,8	8,0	7,8	7,2	8,2	7,3	6,7	7,0	6,5	6,8
<i>Mål i mm:</i>														
Hovedhøjde	205	228	226	223	228	267	264	238	228	252	226	282	262	237
Hovedbredde	119	127	131	124	137	146	157	139	153	158	160	158	210	164
Udvendig stokhøjde . .	121	92	119	110	84	80	69	89	101	166	138	112	137	166
<i>Procent høstet i perioder:</i>														
1. periode	30	30	29	55	58	17	29	30	71	17	52	82	21	22
2. »	47	59	52	42	37	42	54	57	28	49	30	8	39	46
3. »	23	11	19	3	5	41	17	13	1	34	18	10	40	32
<i>Udbytte. I bæk, antal og kg pr. a. På friland, antal i 100 stk. og vægt i hkg pr. ha:</i>														
I. sortering, antal . . .	684	711	709	703	320	333	340	336	324	334	347	345	347	364
I. » vægt	568	577	603	608	300	336	352	335	310	503	484	521	631	637
II. » antal	46	31	36	39	24	22	18	23	25	25	13	27	17	9
II. » vægt	30	18	22	27	14	16	13	18	15	32	13	22	23	10
Frasorterede, antal . . .	8	8	5	1	9	3	2	2	9	0	3	0	1	0
» vægt	5	5	2	1	5	2	1	2	6	0	1	0	2	0
Stokløbere, uudviklede, syge og manglende, antal	19	7	6	12	11	6	3	2	15	19	16	5	13	5
<i>Procent I. sortering</i>	90	94	94	93	88	92	94	93	89	89	92	92	92	96
<i>Vægt pr. hovede i kg, gns. af I. sortering</i>														
	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,5	1,4	1,5	1,8	1,8
<i>Værdital:</i>														
Udbyttetal	189	192	201	203	150	168	176	167	155	168	161	174	210	212
Dyrkningsværdital . . .	252	248	242	268	263	246	263	251	255	219	218	225	215	224
Tidlighedstal	230	257	234	304	304	177	242	250	328	—	—	—	—	—
Kvalitetstal	199	183	197	183	138	143	141	157	136	145	140	120	138	142